

ників, адекватних поставленим цілям і задачам. У процесі виконання практикумів значна увага приділяється формуванню вмінь студента раціоналізувати та здійснювати науково-дослідницьку роботу, використовувати теоретичні основи, економіко-математичні методи для вирішення практичних завдань.

Таким чином, використання активних методів навчання дає змогу гармонізувати співвідношення аудиторного навчання під керівництвом викладача, застосувати інформаційні технології та вдосконалити самостійну роботу студентів, щоб розвинути в них гнучкість мислення, адаптованість до будь-яких ситуацій, ініціативність, самостійність у прийнятті рішень і разом з тим уміння працювати в колективі, творчий підхід до розв'язання проблем практичної діяльності.

Шергіна Л. А., канд. екон. наук,
доц. кафедри економіки підприємств,
Кузнецова Т. В., канд. екон. наук,
доц. кафедри економіки НУВГІП, м. Рівне

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ І ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

*«Ніхто не знає сили свого розуму, доки його не перевірить»
Й.С. Бах*

Важливою передумовою підвищення якості підготовки майбутніх фахівців є розвиток і вдосконалення форм і методів контролю навчальних досягнень, який реалізує зворотній зв'язок у навчанні, забезпечуючи можливість оперативного регулювання й коригування цього процесу. Контроль має обіймати всі ланки педагогічного процесу і сприяти його вдосконаленню. Серед можливих форм контролю (усне опитування, письмове опитування, поєднання усного і письмового опитування тощо) можна виділити ту форму контролю, яка буде забезпечувати аналіз та об'єктивність в оцінюванні знань студента. Однією з таких форм контролю є вид тестового контролю.

Викладач не повинен бути байдужим до того, як прочитані лекції і проведені практичні заняття відклалися у пам'яті сту-

дентів. Його має цікавити не саме проведення контрольної акції а, насамперед перевірка власного досвіду і спроможності ефективно впливати на формування знань, умінь, навичок і розвиток креативних здібностей студентів. Тому контроль знань — це ще й можливість удосконалити форми, методи і засоби педагогічної майстерності. Практичний досвід засвідчує, що для проведення контролю знань студентів через обмеженість часу зручно використовувати тестові програми.

Основна мета тестового контролю — оцінювання рівня засвоєння знань студентів після вивчення навчальної дисципліни (або окремих її розділів) й одержання інформації для удосконалення процесу підготовки фахівців.

Тестування проводиться для виявлення:

- 1) рівня досягнення в певному виді компетенції: знань, навичок і вмінь;
- 2) здібностей до певного виду діяльності;
- 3) труднощів в оволодінні тим чи тим видом діяльності та можливих методів їх подолання.

Тестовий контроль можна вважати найефективнішою формою контролю, яка дозволяє оптимально реалізувати у процесі навчання його функції, зокрема функцію зворотного зв'язку та контролюючу функцію, а також забезпечити дотримання вимог, що висувуються до контролю: об'єктивність, вимірюваність, цілеспрямованість .

Тест — завдання на діяльність і еталон відповіді. Наявність жорстко фіксованого еталону відповіді не дає змоги викладачеві впливати на оцінку студента, а оцінка виводиться шляхом порівняння відповіді з еталоном, тобто оцінка тут об'єктивна, оскільки від викладача не залежить. Тести у формі тестових карток, кріптограм, кросвордів широко використовуються на кафедрі.

Слід відмітити, що тест дозволяє перевірити знання одночасно усіх студентів групи, саме виконання тесту займає небагато часу, що дає можливість застосовувати його майже на кожному занятті, при виконанні тесту усі студенти поставлені в рівні умови — вони працюють в один і той же час з однаковим за обсягом й складністю матеріалом, що виключає вплив на оцінку їх відповідей такого фактору, як везіння (невезіння), суб'єктивне ставлення викладача та ін., тест дає можливість включати великий обсяг матеріалу і контролювати не тільки його засвоєння, а й наявність окремих умінь користуватися ним.

Тести дозволяють найбільшою мірою динамічно диференціювати процес навчання і забезпечити найбільш повний контроль

знань, умінь і навичок студентів із відповідних модулів навчальних дисциплін. Регулярна система опитування продукує вироблення у студентів уміння засвоювати й систематизувати великі обсяги навчальної інформації, здатність трансформувати професійні знання в уміння й навички, що особливо актуально при вивченні дисциплін. Система тестування спонукає студента наполегливо і систематично працювати, до того ж вона зацікавлює своєю нестандартністю, новизною; підвищує ступінь самостійності студентів в оволодінні знаннями та формує володіння основами методики й техніки і самостійної роботи.

Серед позитивних моментів тестування варто відзначити індивідуалізацію навчання (автономність), об'єктивність, певний психологічний комфорт студентів під час тестування, оперативність.

Проводячи тестування професійних знань студентів, потрібно дотримуватись основних вимог тестування: різноманітності, використання завдань тестового типу різної складності, визначеного часу для проведення тестування.

В умовах кредитно-модульної системи навчання можуть мати місце наступні форми тестових завдань [1]:

— *закрита форма* — запропоновані 3—5 відповідей, з яких одна є правильною;

— *відкрита форма* — вільно конструйовані відповіді студентів;

— *множинний вибір* — передбачає 3—5 відповідей на тестові запитання на перевірку уміння відтворити отримані знання;

— *простий множинний вибір* — передбачає відповіді «так», «частково», «ні» і використовується як попередній контроль підготовки до заняття або тестування;

— *альтернативні тестові завдання* — передбачає наявність трьох варіантів відповіді «так», «ні», «не має відповіді» при перевірці знань класифікацій;

— *відновлення послідовності* — тестування уміння та знань правильної послідовності дій (алгоритмів).

— *відновлення відповідної частини* — тести встановлюють знання фактів, взаємозв'язків, термінології, позначень.

Відповідно до змісту завдань педагогічного контролю тест повинен задовольняти такі вимоги:

— чіткий комплекс тестових завдань;

— оптимальний рівень складності;

— надійність;

— валідність (цінність, що пов'язана з практичними показниками);

— можливість оцінювання знань студента за рівнем сформованості його творчого досвіду.

Оцінювання тестів, приймаючи до уваги загальновідому шкалу ECTS, можна здійснювати за критеріями Міністерства освіти і науки України зі змінами та вдосконаленнями, наведеними в табл. 1.

Таблиця 1

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
СТУДЕНТІВ В КРЕДИТНО-МОДУЛЬНІЙ СИСТЕМІ [2]**

Рейтинговий показник	У 5-бальній системі	За шкалою ECTS	Рівень компетентності
90—100	5 «відмінно»	A	Високий (творчий)
85—89	4 «добре»	B	Достатній (конструктивно-варіативний)
75—84		c	
70—74	3 «задовільно»	D	Середній (репродуктивний)
60—69		E	
35—59	2 «незадовільно»	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)
1—34	1 «погано»	F	

Тести як форма діагностики знань забезпечують можливість у короткий термін визначити ступінь засвоєння нової теми студентами, що дозволяє коригувати знання та перейти до викладення наступної теми з урахуванням усіх недоліків у засвоєнні знань студентами.

Навчальний процес мусить бути облаштований так, щоб в університеті створювались умови, які забезпечують конкретному студенту отримання такого обсягу і якості знань, котрі повною мірою відобразили б його індивідуальні особливості, бажання й уміння без примусу прагнути до систематичного, активного і самостійного пізнання.

Отже, можна стверджувати, що тестування створює великі можливості для організації навчання студентів ефективного і якісного контролю, який разом з іншими складниками процесу навчання може забезпечити успішне досягнення цілей навчання.

Але безмірне захоплення тестуванням без належного критичного осмислення різних його аспектів може призвести до недостатньо об'єктивної його оцінки в навчальній діяльності. Тому викладачі, які почали широко використовувати тестові завдання, повинні детально вивчити проблеми методики тестування, такі, як визначення об'єктів тестування та їхній взаємозв'язок із змістом процесу навчання, вплив конкретних методів тестування на успішність цього процесу, вплив різноманітних чинників на успішність виконання тесту.

Література

1. *Гончаров С.М.* Основи педагогічної праці: Навчальний посібник. — Рівне: РДТУ, 2001. — 256 с.
2. *Гончаров С.М.* Комплексна діагностика навчальних досягнень студентів у кредитно-модульній системі // Навчально-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу в галузевих університетах — Рівне: РДТУ, 2005.

Ягодка А. Г., доц. кафедри
макроекономіки та державного управління

ОЦІНКА ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ БАКАЛАВРІВ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬСЯ ВИБІРКОВОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ «НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Однією із вимог вищої економічної освіти є підготовка високо кваліфікованих фахівців, здатних до компетентної, відповідальної та ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні світових стандартів. У сучасних умовах підготовку таких фахівців неможливо забезпечити без підвищення ролі самостійної роботи студентів над навчальним матеріалом, посилення значущості професорсько-викладацького складу в розвитку навичок самостійної роботи студентів, ефективної організації проведення аудиторної роботи викладачів зі студентами та оцінювання якості знань студентів.

Як відомо, самостійна робота студента являється специфічною формою навчання і спрямована на формування особистості студента, індивідуальне оволодіння навчальним матеріалом в аудиторії, то вона повинна контролюватися, перевірятися і оцінюватися.